

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendők

Székelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.

Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

Virágvasárnapján.

Egy nap, a napok sorában, kiemelkedik a Jézus életéből is. Ez a nap virágvasárnap. Földi dicsőségének ekkor állott a Messiás tetőpontján. Reánk nézve azonban, bár tanulságos e nap, s ezen Jézusnak minden cselekedete: még sem ez a legnagyobb nap Jézus életéből, hanem a halálának napja. De a halált az élet készítette elő. Most tehát első sorban mégis az életre kell néznünk.

Menjünk fel — úgy mond — Jeruzsálembe, hol az embernek Fia elárultatik és halálra ítéltetik. Isteni lelke már látta a jövődőt, mely reá várakozott, még sem tért ki előle. Megostoroztatás, szenvedés, halál: ez a jeruzsálemi út vége. Még se tér vissza. De, hogyan is térne, hiszen látta, tudta azt is, mi e borzasztó véget megelőzi. Ez pedig a nép hálája, szeretetének megnyilatkozása vala. A sokaság legnagyobb része ruháit teríté az utra; mások meg ágakat vagdalának le a fákról és az utra hintegeték. A mely sereg pedig elől és hátul megyen, kiált vala, mondván: Hosánna a Dávid fiának! Áldott legyen, a ki jön az Urnak nevében! Hosánna a magasságban! (Máth. XXI. 8. 9.).

A királyokat szokták így fogadni nem egyszerű embereket. De, hát Jézus nem volt király? Hogyne, hiszen ő maga mondja magáról: Mondjátok meg Sion leányának: Ime, a te királyod jó. Ugy van, király volt, csak hogy nem földi király. Az én országom nem e világból való; tehát én sem vagyok földi király. És ezt a hivatást Jézus a hozsánnák napján sem felejtette el. Jól esett lelkének az elismerés. Emberi ábrázatban járt, hát hogy térhetett volna ki az emberek részéről jövő tisztelet elől. Érezte az örömet, a fáj-

dalmat, éppen, mint mi érezzük: hát hogy ne fogadott volna szívesen egy örömnapot, a sok szenvedés után. Kétségkívül, jól esett ez a nap az ember fiának: de az Isten Fiát ezt egy pillanatig sem tántorította félre felséges hivatása mellől. Oh, pedig, beh, könnyű lett volna oda állani a nép élére és az isten fiúság, s a lelki szabadság fenn lobogó zászlója mellé kibontani, s oda tüzni a polgári szabadság zászlóját is. Csak egyetlen jelszó kellett volna és a nép, az isten adta, szabadság sovárgó nép ment volna utána. Nem tette, mert az ő országa nem e világból való ország volt. Ő Istenországának fundamentumát akará megvetni, és a romolhatatlan ország sorsát nem tette kockára romlandó alapon felépült birodalomért. S hogy ennek bizonyosságát szolgáltatassa, bemene az Isten templomába és kiüzé mindazokat, a kik árulnak és vásárolnak vala a templomban; és a pénzváltóknak asztalait és a galabárusoknak székeit felforgató. És monda nekik: Meg van irva: az én házam imádkozás házána hívassék. Aztán menének hozzá vakok és sánták a templomban és meggyógyítá azokat.

Itt kezdődik aztán a golgotha útja. A legnagyobb dicsőség a legnagyobb megaláztatásnak lett közvetlen felidézője. A hozsánnára következett a »feszítsd meg.« Az életet felváltotta a halál. Es ez a halál lett az emberiség váltságának egyetlen és örök kútforrása. Üdvünket, lelki boldogságunkat ma is a Krisztus kereszt halálában nyerhetjük meg. De csak úgy, ha földi vándorlásunk hasonló lesz: a Krisztuséhoz; ha a szenvedések meg nem törnek s a dicsőség el nem kábit. Kövessük Jézust!

Vajda Ferencz.

92. Ének.

Virágvasárnapi.

(»Ez esztendődt megáldjad« dallamára).

Zendüljön a hozsánna,
 Zendüljön a hozsánna,
 Krisztus győzelme napján;
 Kezünkben palmaággal.
 Szívünkben égi lánggal
 Kisérjük őt ma útján.
 Jézus, légy áldott,
 Ki meghódítád e világot!
 Isten segítsd a győzőt
 És vidd őt
 Nagyobb-nagyobb erőre,
 Előre,
 Szent országod diadalmára,
 Hozsánna, hozsánna!

Beszéd.

(Márczius 15-én.)

Tiszt. közönség! Kedves ifjak! Az igaz vallás szent lángja és a tiszta hazafiság nemes érzülete elválaszthatatlan összeköttetésben ékesítik az emberi szívet. Aki megtévelyedve csak egyéni boldogulását keresi s gunyolódva kérdezi, hogy mi a haza, az már megátalkodott istentagadó is egyszerűsmint. És viszont, aki elszakad az istenbe vetett hittől, aki nem akar elismerni egy örökké való égi hatalmat: annak számára bizony nem lehet a földön is semmi szent.

TÁRCZA.

A brit- és külföldi biblia-terjesztő társaság százados nagygyűléséről

London, 1904. márcz. 8.

Ma fejeztük be a brit- és külföldi biblia-terjesztő társaság nagygyűlését. Kezdetől fogva részt vettünk minden ünnepélyes mozzanatban magyérdemű hazánkfiával, dr. *Duka* Tivadarral együtt, mint a magyarországi protestánsok (én csak az ev. ref., ő egyuttal az ágostai egyházat is képviselvén) képviselői, s mondhatom, hogy ily nagyszabású ünnepélyre — pedig sok mindenben részt vettünk már, — alig emlékezem. Nemcsak a nagy világváros, de a föld kreksége összes protestáns felekezeteinek szíve együtt volt e nagy napokon. A világ legelőbrehaladottabb nemzetei együtt voltak, a koronától az utolsó polgárig, s valami megható volt ma este egymásután hallgatni koronás fők és szegény elhagyott emberek egyformán meleg, lelkes üdvözleteit. Az angol király, német császár, az éjszakamerikai elnök, svéd király, dán király stb. ép úgy mint az egyszerű malayi vagy indiai misszionáriusok, a magasból és a mélyből egyaránt áldva azt a társaságot, mely a könyvek könyvét terjeszti, s az a legalább 10,000 főből

Ami anyaszentegyházunk mindenkor kiváló gondot fordított az istenben vetett hit és az igaz hazafiság együttes ápolására. Egyesületünk törekvéseit is e kettős eszme varázs erejének kell mindenkor irányítani. A közös mennyei édes atyába vetett hit és közös édes anyánk, drága magyar hazánk iránti szeretetünk együttesen kötelez, hogy megemlékezzünk mi is a márcziusi napok áldásairól. Multunknak dicsősége, jövőnknek reménysége nyugszik ezeken. Meggyaláznók őseink emlékezetét és eltipornók az utódok boldogságát, ha nem ápolnók, fejlesztgetnők azon eszméket, melyeket 1848. márczius 15-ike tiszta fényökben pattantott ki az előjogoknak, kiváltságoknak emberietlen kérgéből, az érzéketlen közönyösség elborító mohából.

Milyen bűbajos hang, amely megcsendül a pesti ifjaknak ajkán és édesen viszhangzik minden magyar szívben: *egyenlőség, testvériség, szabadság!* Mint hosszú zord tél után az első kedves madár hang, mely ujhodást hirdet; mint a számüzöttnek szülőfaluja harangjának édes megcsendülése; mint az eltévedt gyermeknek az édes anya szavának felismerése. Koránt sem új ez a hang. Kétezer esztendővel ezelőtt szent vallásunk bölcsőjénél is ez volt a boldogságnak kedves dajka dala. Ez volt a vigasztalásnak ígéje, az öntudatra ébredésnek harsonája Galilea terein. Nincsen sem görög, sem scytha, sem férfi, sem nő, sem ur, sem szolga: mindenek egyek az Ur Jézusban. Egy az Isten, és ő mindeneknek atyja, tehát ti mindnyájan testvérek vagytok egymással. Ne uralkodjék azért a gonoszság és bűn a ti

álló gyermekcsereg, a kiknek ünnepi szónoka oly meghatóan mondta, hogy az első sorban az ő ünnepök, az a szegény kis walesi leány (Mary Jones), — kinek arczképét és nagy nehezen szerzett becses bibliáját ott őrzik a Queen Viktoria Streeti palotában, — lévén a mozgalom megindítója, a ki mértőldeket gyalogolt zimankós téli időn, hogy bibliát olvasson, a keserves zokogásra fakadt, mikor nem vehette meg azt.

Az ő ünnepök volt első sorban csakugyan a legmeghatóbb. Christián herczegné szelte meg az óriás születésnap kalácsot, mely 100 fontot nyomott a száz év szerint s melynek nyolcz példányából minden jelenlevő kapott emléket s az Albert Hall-ban is ritkán hallani oly lelkes éneklést, mint a hogy ez a sereg zengette a »Dicséret, dicsőség« kezdetű éneket. Es mily szép volt hallani nemcsak azt, hogy 370 nyelven 186 millió bibliát terjesztettek már szét 14 millió font (= 336 millió korona) kiadással; de még szebb és meghatóbb volt látni, hallani, a mint egy szegény vak fiu olvasta fel a vakok részére készült bibliából: »Engedjétek hozzám jönni a kisdedeket és ne tiltsátok el őket, mert ezeké a mennyeknek országa« . . .

De a felnőttek ünnepe is nagy volt.

A canterburyi érsek Anglia első papja, tartotta az ünnepi beszédet a Szent Pál-templomban. Mint ember és szónok egyaránt köztiszteletű férfi. Ő volt az, a ki azt az emlékezetes beszédet

szivetekben, hogy lehessetek szabadok teljesen! Ime, tisztelt közönség, kedves ifjak! ezekben az igazságokban ujult meg egykor ég és föld s talált minden keservet megédesítő örömmizenetet az emberiség.

Oh, ha az emberiség a felcsapó láng fénye által vezetette volna magát mindig! Oh, mennyivel kevesebb vér és könny jelölné akkor a haladás útját s mennyivel közelebb juttatott volna ez ut a tiszta boldogsághoz! De ugy-e bár minden tűz kialszik végre, ha nem élesztik azt? Parázs alá hanyatlott az égi láng is. A tündöklő eszmékre mind vastagabb és vastagabb porréteg rakódott s lassankint az idők moha a mindennapi életbe egészen bevonta azokat. A vezérlő csillagok feledés fellegébe borultak, sőt a mi rosszabb, fényüket elismerte, de utmutatásukat nem követte a világ.

Ez volt a legrettenetesebb büne az emberiségeknek mindig. Nem az, hogy tudatlanságból vétkezett, hanem az, hogy ismerte az igazságot, de nem követte azt; belátta, hogy a boldogság útja csak az lehet és mégis járt más utakon. Elismerte az egyenlőség, testvériség, szabadság eszméit, hirdette mint keresztyéni igazságot, hogy a testvériségben mutathatjuk ki az atyába vetett hitünket és az igaz felebaráti szeretetet, de úgy gondolkozott, hogy ezt megbecsülhessük, mint a vallás tanítását, de azért a társaságos, a nemzeti életben fentartható az, hogy legyen az egyik nemes, a másik jobbágy; legyen az egyiké a jog, a másiké a kötelesség. Istenem, milyen meggyalázása ez a Krisztus szent tudományának! Mily

csalárd játékot üz Isten szent törvényeivel, aki szájával igaznak vallja Jézus tanítását, de életfolytatásában nem akarja testvéreinek, egyenjogú társának tekinteni felebarátját. Mintha az igazság csak azért volna, hogy ismerjük és nem azért, hogy egyszersmint kövessük is azt. Mintha a vallás üdvözítene csupán az által, ha elismerjük, de meg nem becsüljük, követni nem törekszünk utmutatásait.

Már pedig ez megtörtént a polgári, a nemzeti életben. Mintha csak egy emberben két szív lehetne: a testvériség szent érzeményeinek külön kellett kivívni a diadalt a hit-, és külön a nemzeti élet mezején. És mennyi vérnek kellett hullani, hogy ez eszme befogadására megtermékenyüljön a föld. Nem érhetette ezt el nemzetünk is véromlás nélkül. Pedig az eszme kibontakozása oly magasztosan, oly dicsőségesen indult 1848. márczius 15-én. Jól értsük meg ezt t. közönség kedves ifjuság, hogy megbecsülhessük ama lelki nagyságok emlékezetét. Nálunk nem támadott fel a jobbágyság, nem erőszakkal csikarta ki magának a felszabadulást, a testvériséget. A nemzetnek jobbjai önként nyújtották azt s mikor nemzetünk elnyomói megijedtek a szabadságért való közös lelkesedés lángjától: ur és szolga, nemes és jobbágy együtt fogott fegyvert a testvériség és egyenlőség védelmére. Mem volt e hazában egyetlen egy magyar, aki együtt ne érzett volna: akik nyújtották épp úgy lelkesedtek, mint akik nyerték a jobbágyság felszabadításában a testvériséget.

De hát hogy valósulhatott meg ez egy szem-

tartotta a wippinghami templomban Viktória királynő felett az uralkodók előtt, a mely bizony nagyon sok gondolatot ébreszthetett. A tétel, a melyet fejtegetett, megkapó; az előadás művészete egyszerűen bájos volt, itt is és a hétfőn délutáni gyűlésen is.

Azt a tételt fejtegette a hétfői gyűlésen, a mit Balfour, a miniszterelnök fejtegetett volt egy évvel ezelőtt a Mansion-housei nagygyűlésen, mely e mozgalmat megindította s melyen szintén résztvettünk volt annak idején. Az angol miniszterelnökről mindenki tudja, hogy legszebb babérait a philosophiai theologia terén aratta. Az ő nagy műve a hit alapjairól (»On foundations of belief«), korunk egyik legbecsessebb alkotása. Régen nem fognak már semmit tudni az ő politikai sikereiről, mikor még élni fog neve e téren. Mint a hogy Andrássy Gyula gróf kérdezte volt kötekedő barátjától, a ki kifogást talált a külügyminiszter és az egyszerű festő, Munkácsy baráti viszonyán: »Ugyan mond meg, ki volt a miniszterelnök Rafael korában?«

A tétel az volt, hogy a biblia nemcsak isteni eredeténél fogva, de mint emberi mű is csodás. Ha százszor bebizonyítják is, hogy egyes tételei ellentétben vannak a mai tudománnyal, hogy talán helytelenül tulajdonítottak egyes részek egyes szerzőknek, — az egész nagyszerű hatást gyakorolt az emberiségre. A canterburyi érsek említette a reformáció hajnalát, a mikor

elégettették a Wycleff-bibliákat ugyanott, a hol ma ünnepeljük terjesztését; és a hosszú idő alatt mily változás! A nemzeti eszmének, a nemzeti irodalomnak sarkpontja lett mindenütt a biblia. A mit az angol irodalomban Shakespearet és Milont megelőzi a biblia, úgy mindenütt máshol is. Az irodalom nyelvét a biblia teremtette meg mindenütt, Magyarországon is. És mily különbség a biblia országai és azon országok közt, melyek zárva maradtak előtte! Maga a reformáció nemcsak követelte a biblia szabad olvasását, de egyenesen életfeltétele is az volt.

A magyar egyházak üdvözlétére mindjárt az első napon rákerült a sor. Dr. Duka érdemes barátom Northampton marquis, elnök által adott lunch alkalmával adta azt át.

Alkalmasabb emberre nem lehetett volna bizni. Régi tagja a bibliai-társaság választmányának, igen találó szinekkel ecsetelte a magyar protestáns egyházak hosszú szenvedéseit, jelen állapotát, hogy hűk voltak a bibliához és a szabadsághoz. Nagy tetszést aratott annak bejelentése, hogy az összes magyar protestáns egyházak együtt ünnepelték a biblia vasárnapját, s lelkes tapsot keltett, mikor utalt arra, hogy ő mint magyar jött ide, szolgált Indiában s állandóan a biblia ügyében, s érzi, tudja a meleg rokonszenvet Magyarországon Anglia iránt.

Northampton meleg szavakkal válaszolt a meleg üdvözlésre. Őszinte barátságunkat és rokon-

pillantás alatt a pesti ifjak márczius 15-iki gyűlésében? Nehogy azt higgyük, hogy valami csoda történt. Nem. Valjon egyszerre áll-e elő a fán a virág, ha tán mi a rügyek lassu fejlődését figyelemmel nem kísértük is. Természetes fejlődés volt a márczius 15-iki rügyfakadás is. Azokat az ifjakat magyar édes anyák nevelték. Ezekről szívták a tápláló tejjel azt a nemes érzületet, hogy testvérüknek tekintsék akár palotában, akár kunyhóban született, minden embertársukat. Miként történt a testvériség virágának látatlanul fesledezése: a sok megható történet közül csak egyet beszélek el.

Egy öreg grófné élt a 40-es években a vármegyén egy — többnyire román lakosságú — községben. Vallásos megnyugvással viselte özvegyességét. Egy fia és egy leánya gondos nevelése mellett a jótékonyág gyakorlásában keresett és talált lelkének megnyugvást. Kivált környezetével érezte szívének jószágát. Minden este talált magának és tudott juttatni cselédeknek időt, hogy egy félórát házi istentiszteletben azokkal töltsön el, mikor ő maga olvasott fel imádságot és a szent írásból egy-egy részt. Azonkívül cselédeknek estvéli munkáját, hol maga, hol leánya által felolvasott történetekkel frissíté. Soha se jutott eszébe, hogy szégyenleni is lehetne ezt a munkát, amelylyel valóban csak nagyobb tiszteletet és ragaszkodást szerzett magának.

Ekkor következett, hogy a magyar szabadság ellen esküdött bécsi zsarnokság a tudatlan

szenvüket küldik a magyaroknak, Isten áldását kérve rájuk, s egyuttal ígérve, hogy a magyar biblia érdekeit jövőre is szíven fogja viselni a nagy egyesület.

Alig lehet pár szóban összefoglalni a nagy napok történetét. De egyik oldala az eseményeknek különösen fontos, dr. Watson Liverpoolból mutatott reá. A keresztyén vallás felekezetei közt a protestánsok vannak legszámosabban és a világ legelső országai tartoznak hozzájuk. De együttműködés nincs köztök. Sok felekezetre vannak felosztva, és ezek a felekezetek dogmatikus eltéréseik miatt gyakran egymás ellen törnek.

Hasonlította a bibliát az édes anyához. Mindegyik protestáns felekezet a biblián s annak szabad kutatásán épült fel. Csakhogy mást-mást olvastak belőle, s a testvérek szétszakadtak. Mikor aztán meglátogatni jönnek az édes anyát, különböző irányokba terelik. Az édes anya nem akarja együvé szorítani őket, mert hiszen a szembeszökőleg inkább egymás meggyűlölésére vezetné őket, mint egymás megértésére; külön szobákat rendez be tehát részökre, de — mind ugyanazon fedél alatt.

Igen: »Under the same roof« — hangzott az óriás közönség részéről, a mely betöltötte a hatalmas termet; a biblia fedele alatt, a nagy bibliaterjesztő társaság szárnyai alatt, a mely hirdeti az isteni szeretet és az emberi szabadság örök ígét századokról-századokra, időtlen-időkön át.

Vas. Ujság után.)

György Endre.

román népet is felbujtogatta a magyarság ellen. A havasokról összecsendített vad csordák vérszomjasan lepték el a községeket és gyilkoltak férfit és nőt, aggot és gyermeket, aki csak magyar volt.

A pusztító áradat az említett községekhez is eljutott. Ordítva rohantak a grófi kastély felé. A község néhány lakója elmenekült már. A románok azonban szembe állottak és valóságos csatát folytatva védtek a kastélyt, míg egy román cseléd leány a grófnét anyjának, a grófkisasszonyt önmagának ruhájába öltöztetve, saját életének veszélyeztetésével vezette a hegyek közt ellenséges csoportok közt biztos menedékhelyre. Ezenfelül a kastélyt is megmentették a helybeli románok azzal a hazugsággal, hogy az már az övék, mert ők kipusztították a tulajdonos családot.

Mi mentette meg ezt a grófnét? Ugy-e bár annak a román leánynak testvéri érzülete; de ez a testvéri érzület melynek magvát, nemes bánásmódjával ő maga hintette környezetének szívébe.

Ez a testvériség ülte 1848. márczius 15-én diadalát, mikor a születési kiváltságok által széttagolt nemzet fiai testvérekül ölelték keblökre egymást.

Most már hitünk és hazafiságunk együtt kötelez, hogy mint emberek, mint honfiak és honleányok születésre tekintet nélkül megbecsüljük, szeressük egymást. Mindkettő kötelez, hogy egyformán teljesítsük kötelességeinket és a szerint használjuk jogainkat.

De ha a jelenre vetünk egy futó pillantást valyon találjuk-e az igaz testvériség nyomában, az egyetértő munkálkodásnak gyümölcséül, a közügyek felvirágzását és az egyesek meglegedését, boldogságát? Bizony nem! És miért? Azért mert az igaz testvériség nyomát sem találjuk fel. Befujta azt az emberi hiúságnak, tévelygésnek újra feleledett szele. Ma odajutottunk ismét, hogy külső lelkesedéssel emlegetjük meg az egyenlőség, testvériség eszméiért folytatott dicső küzdelmeket, büszkén emlegetjük önfeláldozó őseink nevét, kik tudtak élni és halni a testvériségért, de magunk nem követjük sőt sárba tiporjuk a szentséget a melyért ők életüket áldozták fel. Vagy nem halljuk-e ma újra a testvéri szeretetnek hangja helyett a széthúzásnak szavát: én nemes katona vagyok, — a másik csak jobbágy. Milyen nevetséges az ilyen kérdés. Avagy hol van ma az a nemes, ki nem tartozik adót fizetni, a ki születése által rendelkeznie embertársának java, munkája sőt élete felett? Hol van ma a katona, a ki származásánál fogva viselné a fegyvert, oltalmazná a hazát, s követelne ezért kedvezményeket? És hol van a jobbágy a ki nem volna épen olyan szabad ura a magáénak, mint bárki más, a ki épen úgy ne forgatná — vagy jobban, ha jobban bírja — a haza védelmében a fegyvert?

Bizony nevetséges hát t. közönség, kedves ifjak, emlegetni azokat a régi különbségeket. Nevetséges, de nagyon szomorú is egyszersmint. Ez az egyenetlenség dulja fel egyéni és közboldogságunkat. Nem egy más támogatásával, szeretetével hanem egymás rovására keresünk boldogulást, előhaladást. Pedig ezen az uton boldo-

gulás, előhaladás nincs. Csak az igaz, testvéries együttérzés gyümölcse lehet ez.

Oh értsük meg végre mindnyájan, értsétek meg különösen ti kedves ifjak ezt! Igyekeztek lerázni az egyenletlenségnek nemzetünkre nehezedett átkát. Küzdjétek önmagatokban, küzdjétek másokkal azok ellen a korlátok ellen, melyek e hazának egyik gyermekét a másiktól elválasztják, mert vérző szívvel, de erős meggyőződéssel állítom, hogy különben nem jöhet »egy jobb kor, mely után buzgó imádság epedez százezrek ajakán!«

Lelkemnek drága hazánk és a ti boldogságokért lángoló felleobogásával buzdítalak, figyelmeztetek, hogy őseiteknek minden csepp vére, melyet az egyenlőség, testvériség és szabadság védelmére hullattak ezer áldássá lesz ti rajtatok, ha a testvériségnek általuk vérrel pecsételt szö-

Nincs szebb halál Jézusénál,
A ki megfeszítettet,
Noha nagyobb sincs a kinnál,
Melyben ő kiszenvedett;
Áldva nézd hát sebeit,
Melybe rejti büneid,
Ki az embert úgy szerette,
Hogy keresztfán halt érette.

Lelkem nézz a Golgotára,
Nézd a nemes szenvedőt,
Mert kiömlő vére ára
Meváltóddá tette őt;
Áldva hallgasd szavait,
Még halála is tanít:
A mit szentnek hitt a lelke,
Vére azt meg pecsételte!

KUNSZENTMIKLÓSI REF. TEMPLOM.

vetségében éltek, de ezer átokszó, ha egymás lenezésében, gyűlölködésben lábbal tiporjátok azt.

Rajtatok áll! Döntsetek: áldás vagy átok legyen-e őseiteknek vére a ti életeteken.

Pásztor.

102. Ének.

(Nagypénteki)

Lelkem nézz a Golgotára,
Jézusodnak nézd fejét,
Tövissel van koronázva,
Mégis áldva int feléd;
Szenved Isten bajnok,
És bár vérzik homloka,
A világot nem átkozza.
Meghal érte imádkozva.

Nincs szebb halál Jézusénál,
Hivek, ő rá nézzetek;
Bár a világ epét kínál,
Csak szeressen szívetek;
Megdicsőül a kereszt,
Mert a Krisztus hordta ezt,
Csak te is légy hű Istenhez,
Könyörülő az emberhez!

El ne csüggedj, ó! én lelkem,
Hogyha sujt a fájdalom;
Szívem téged se rettentsem
Sem halál, sem sirhalom:
Jézus im előtted áll,
Ő biztat, hogy nincs halál,
Megdicsőül minden élet,
Mely a földön az övé lett!

Hazai krónika

— 1904. márcz. 24. —

Országgyűlés. Márczius hó 14-én tovább foly az 1904. évre szóló indemnitási vita. Az ülés végén *Tisza István* miniszterelnök is felszólalt és kijelentette, hogy az a kormány terve, hogy ha letárgyalják az ideiglenes felhatalmazást, rögtön hozzáfogjanak az 1904. évi ujonczjutalék megajánlásához és az ideiglenes olasz kereskedelmi szerződés letárgyalásához. Márcz. 15-én a hazafias ünnepélyekre tekintettel, a képviselőház nem tartott ülést. — 16-án pedig felszólalt *Lukács László* pénzügyminiszter és azt mondta, hogy a múlt évi adóhátralék miatt nem fogják zsarolni a népet; időhaladékot és kamatmentességet adnak. Az ex-lex daczára, a magyar állam hitelképessége nem rendült meg. *Hock János* beszéde következett erre. Azért voltak kíváncsiak *Hock* páter beszédére, mert ez volt a parlamentben az első Bánffy-párti beszéd. Szemére is vetették *Hock*nak, hogy régen szidta Bánffyt, most pedig vele tart. *Hock* erre azt feleli, hogy ő akkor volt Bánffy ellenes, mikor a Bánffy politikáját az országra nézve károsnak tartotta. Most nemzeti politikát folytat, melynek célja Magyarország állami függetlensége és megerősödése. Tehát pártolni kell. De a jobb párt éppen akkor pártolta és most van ellene. — Márcz. 17-én *Lengyel Zoltán* mentette magát, hogy ő bár kilépett a Kossuth-pártból, de azért nem Bánffy-párti. *Kaas* Ivornak nem kell *Tisza*, mert neki sem a személye, sem a politikája nem tetszik. Tehet ő is róla, ha csak *Zichy Jánost* szereti? — Márcz. 18-án előbb *Lovasz* Márton indokolta meg bizalmatlanságát. Azután *Apponyi* csapott össze *Tiszával*. Nagy kárt egymásban nem tettek, de a küzdelemben mégis *Tisza* maradt győztes, mert ő benn van a várban, hová *Apponyi* is szeretett volna bejutni. Ezzel vége is volt az indemnitási vitának. Megszavazták úgy általánosságban, mint részleteiben. Hat hónapig, vagyis június végéig engedélye van a kormánynak költségvetés nélkül kormányozni az országot. — Márcz. 19-én hozzá kezdettek az 1904. évi ujonczjutalék megajánlásához, melyet 21-én meg is szavaztak. Erre következett az 1903. évi költségvetés tárgyalása amit előre láthatólag hamar le fognak tárgyalni.

Krónikás.

Világkrónika.

Japán-orosz háboru. Lényegesebb fordulat nem állott be a múlt héten a japán-orosz háboruban. Hire jár, de még nem erősítették meg, hogy a port-árhuri orosz-flotta kitört a kikötőből és utnak indult északra, hogy egyesüljön a vladivosztoki flottával. Ha ez tényleg megtörtént, akkor a japán flotta kemény ellenféllel áll szemben. A harctérről az a hír is érkezik, hogy a japánok számos hadifoglyot kivégeztek.

Egyházi élet.

— Stóla megváltás Kovásznán. —

Bagoly György és neje: *Kovács Juliánna* febr. 13-án 18000 koronát (tizennyolczezer koronát) tettek le készpénzben a kovásznai ref. egyház pénztárába azon czélból, hogy ezen összeg kamataiból a kovásznai ev. ref. egyházközség kebelébe tartozó hivek keresztelési, esketési és temetési stóla kötelezettségei fedeztessenek, illetve váltassanak meg, kikötvén egyszermind, hogy az már 1904. február 14-ikétől kezdve életbe is léptetessék.

A mai anyagi gondolkozású világban ritka szép jelét adta egyháza iránti szeretetének ezen egyszerű székely pár. Amig ilyen tagjai lesznek a Krisztus legtisztább anyaszentegyházának e földön, addig mi nem féltjük egyházunkat. Vajha minél többen követnék e szép példát. Ezen alkalmából kifolyólag, ide írjuk az áldozatkész alapítók életének főbb vonásait is:

Bagoly György egy igénytelen, egyszerű daróc ruhás székely ember. A szomszédos Páké községben 1834-ben született igen egyszerű szülőktől. Korán árvaságra jutva, már 13 éves korában szolgálatba állott s megszakítás nélkül 18 éven keresztül szolgált, az akkori idők szerint nagyon csekély bér mellett. Mint aki már akkor teljesen magára állva érezte a mindennapi megélhetés keserves küzdelmeit, több mint takarékos, mértékletes, mondhatni folytonosan nélkülöző, sanyaru életet élt, szüntelen a holnapnak gondját, aggodalmát hordozva lelkében. Saját szavait idézve: többször járt mezitláb hidegben és sárban, kimélve lábujját; többször nélkülözött nehéz munkájának gyümölcse mellett is, félve a bekövetkehető szűkségektől. 18 évi szolgálat után 6 évig napszámoskodott tavasszal és nyáron mezei munkával, ősszel és télen kézicséppel járva be a környékbeli falvakat s hangya szorgalommal gyűjtögetve vagyonszerését. 38 éves volt, midőn nejét: *Kovács Juliánna*-t, ki egy 11 gyerekes szegény székely embernek volt legkisebb leánya, feleségül vette. És akkor az addig összegyűjtögetett 6000 forintnyi pénzével megkezdte »az életet.« Feleségében nem csak hűséges, jó nőre, de igazi élettársra talált, ki igyekezett mindenben megérteni, követni s ha roskadozott, csüggedett, támogatni is őt. A jó kezdet után a nélkülözések által megedzve, gyorsan és biztosan haladott tovább, életelvül kitűzve maga elé azt, hogy egyetlen nap sem szabad mind elkölteni azt, mit azon nap szerezhetett! És ime! az anyagiakban gyarapodó egykori szolgaleány, szegény napszámos nem feledkezett meg soha az egyház oltárára letenni áldozatát. Az 1890. évben megújított orgonára 100 forintot adományozott, az 1900. évben az egyházközség részére beszerzendő »Hármonium«-ra 20 koronát adott, mig most feltéve eddigi adományozásaira a koronát, 18000 (tizennyolczezer) koronával stólaváltási alapot létesített. Ő ma is az, ki vagyona gyűjtésének kezdetén volt: egyszerű, eledelében és ruházatában kevéssel megelégedő, mértékletes,

józanéletű és mindenképpen felett takarékos daróc ruhás székelty ember! (II. Kor. IX. 7.)

M.-N.-Somboron márcz. 15. az Emke-Olvadó kör fényes ünnepélyt rendezett az ev. ref. toronyalap javára, a következő műsorral: 1. Hymnus. Énekelte a dalárda. 2. Talpra magyar, Petőfitől. Szavalta Geley Gyula s. körjegyző. 3. Ünnepi beszéd. Tartotta: H. Szántó István, tanító. 4. Nemzeti dal. Énekelte a dalárda. 5. Ötvenhat év. H. Szántó Istvántól. Szavalta Ladányi Miklós. 6. Márcz. 15. Ábrányi E.-től. Szavalta Szabó Mihály. 7. Márcz. 15. Illyés B.-től. Szavalta Both János. 8. Mi a haza, Ábrányi E.-től. Szavalták ifj. Demeter Kálmán és ifj. Deésy Pál. 9. Népdalok. Énekelte a dalárda. 10. Márcz. 15. Ábrányi E.-től. Szavalta Both Ferencz. 11. Márcz. 15. Lampérth G.-től. Szavalta Máthé János. 12. Márczius 15. Szabolcska M.-től. Szavalta Szócs Ferencz. 13. Márcz. 15. Turultól Szavalta Huszti János. 14. Induló. (Járjatok be minden földet) Énekelte a dalárda. Az ének és szavakat a felállított színpadon adtuk elő nagy hatással, szép közönség előtt, kik között mélt. Sombory Lajos és neje is jelen voltak, ki a torony alapra 9 kort fizetett. A tiszta jövedelem ez alkalommal 30 korona volt. A télen rendezett multságok és tombolával együtt 200 koronát gyűjtöttem össze a torony alapra. H. Szántó István.

Pályázat. Az erdélyi ev. ref. egyházkerület kolozsvári Szeretetházánál (leányárvaház és internátus) alkalmazandó ápolónői állásra pályázatot hirdetünk. Az első évben fizetése 288 korona és teljes ellátás s amennyiben hivatásának s az intézet szabályaiban előirt feltételeknek minden tekintetben megfelel; a második évtől kezdve évi 360 korona, teljes ellátás s külön butorozott szoba. Teendői: a betegek odaadó szeretetteljes ápolása, a női ruha varrás és szabás teljes tudása, hogy szabad idejében, t. i. mikor nincs beteg növendék, a növendékek ruháit elkészítse. Előnyben részesülnek azon ev. ref. vallásu fedhetetlen erkölcsű leányok, vagy magánosan álló özvegyek, kik valamely kórházban mint betegápolónők alkalmazva voltak vagy jelenben is ott vannak, vagy hivatást éreznek magukban e feladat teljesítésére. A bélyegmentes folyamodványhoz melléklendő: keresztlevel, orvosi bizonyítvány, működési bizonyítvány. Folyamodók kellően felszerelt kéréseiket folyó év április hó 15-ig a kolozsári Szeretetház keblé tanácsához czimezzék s a Szeretetház igazgatóságához küldjék be (Ferencz József ut 55. szám.) Az ev. ref. Szeretetház keblé tanácsa.

Kegyesség útja.

— A legszebb ajándék. —

Az apa hosszabb utra ment. A szokásos bucsuzás alkalmával azt kérdezte 6 éves fiától: »Mondd csak fiam, milyen ajándékot hozzak neked.«

»Bibliát« — szolt a gyermek.

Az apa meglepődött, de megigérte, hogy

bibliát fog hozni. Távolléte alatt a gyermek folyton számolgatta a napokat, hogy mikor is jó vissza az utról apja. Minduntalan anyjához futott és kérdé: »Ugy-e nemsokára hazajön a papa?« »Nemsokára fiam — szolt az anya — csak légy jó és engedelmes.« A fiu megnyugodott. Jó és engedelmes volt. Végre megérkezett az apa. Örömmel ugrott a nyakába és össze-vissza csókolt a fiu.

Az apa egymásután szedte elő az ajándékokat: sok szép játékot és képes könyvet. Minden darab kibontásánál ránézett a gyermekre. Ennek arcza közönyös maradt. Csak azt mondta: »Ez nem kell. Ilyen van már nekem.« Utoljára az apa szép bibliát huzott elő zsebéből. Födele fekete vászon volt és aranybetűk diszelegtek rajta. Amint a gyermek megpillantotta a bibliát, örömben felsikoltott: »Óh mily szép ez. Ugy-e ez a biblia apa?« »Az fiam — szolt az apa — de mondd meg nekem, ki tanított meg, hogy a bibliát szeresd. Anyád?« Nem. A mama nem törődik a bibliával. Én sokszor kértem, hogy vegyen nekem egyet, de mindig mást vett. Nem is tud szép történeteket mondani belőle. A Mari cseléd ez beszélt nekem mindig az Istenről, a Jézuskáról, aki nagyon szereti az embereket.

De neki sincsen bibliája. Óh hányszor mondta, hogy ha lenne pénze, ő mindjárt venne. Ilyenkor úgy sirt mindig. Azért kértem én bibliát. Ezután majd olvasni fog nekem sok szépet. Köszönöm apus, hogy vettél nekem. Ugy-e kimehetek. Megakarom mutatni neki a bibliát. Nagyon fog örülni ő is. Így beszélt a gyermek.

Az apa és anya szóltanul álltak egymás mellett. A gyermek megszegyenitette őket. Egy pillanat alatt belátták gyarlóságukat. Az anya belátta, hogy többet törődik a divattal, mint gyermekével, akit a szegény Mari oktatótt az Istenre.

Az apa is belátta hibáját.

Megragadták a gyermeket. Össze-vissza csókolták.

»Másképp lesz ezentul minden édes fiam. Olvasni fogjuk mi is a bibliát neked« — szoltak mindketten.

Mari cseléd épp e perczen jött a szobába. Az ur megfogta a kezét: »Köszönöm Mari. Te sokat tettél. Ezután hozzánk tartozol.«

Az asszony homlokon csókolt az egyszerű cselédet, akihez szeretettel simult a gyermek.

Boldogan voltak mindnyájan, mert az evangéliumi szeretetben forrtak össze sziveik.

Raniszávlyevics György.

Mai képünkhöz.

Mint jeleztük, márcz. 20-án iktatták be hivatalába Baksay Sándor, dunamelléki ref. püspököt. Ez alkalomból mutatjuk be a *kunszentmiklósi ref. iemplomot*, ahol Baksay majdnem negyven év óta hirdeti az ígét. Beiktatása alkalmával gyönyörű beszédet mondott az új püspök, amelyből ide iktatjuk a következő részt:

»Hogyan végezzem el ezt a munkát, ekkora föld anyaszentegyházainak vezérlését? Hallom a szót: »elég néked az én kegyelmem!« — De vajjon elég lesz e nékem...?! Kérjétek azért az Istent, adjon nekem erőt, hitet, bátorságot, hogy hivatásomat betölthessem. A püspök, superintendens szó magyarul »vigyázót« jelent. Vigyázót, aki éber, híven őrködve várja a hajnalhasadást. A természeti világban nem, de a szellemi világban lehetséges, hogy a sötét éjszakából egyszerre fényrel ragyogjon elő a hajnal. Lehet ezt a hajnalhasadást, sőt kell is siettetni. A püspök vezér, de nem olyan, aki biztos helyről igazgatja seregét, hanem olyan, aki előttünk jár. A püspök több, de nem nagyobb mint szolgatársaim. Több, mert terhe, felelőssége teljesebb, több. Nem nagyobb, mert ereje csak az Ur kegyelmével lehet elég. A püspök mindenki szolgája, de éppen mert mindenkit szolgál, csak egy Urat ismer! Óh én Istenem... milyen teher nehezül agg vállaimra... Atyámfiái, szolgatársaim, emeljétek fel kezeiteket, imádkozzatok forrón, buzgón érettem...«

Aki akkora erővel és sikerrel hirdette az ígét, mint Baksay Sándor: arra bátran rálehetett bizni az anyaszentegyház vezetését.

Vegyes hírek.

A „Vasárnap“ 1904. évi első negyedének a végére jutottunk. Azon előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végével lejár, szívesen felkérjük, hogy előfizetéseiket szíveskedjenek megújítani. A »Vasárnap« hívatásának megfelelően, a keresztyén családok hitelesítő lapja, mely a család és egyház közötti kapcsolatot minél szorosabbra igyekszik fűzni. E mellett gazdag tájékoztatást nyújt minden számban a hazai eseményekről és a világ folyásáról. Egy buzgó keresztyén család alig nélkülözheti e kis ujságot. A kinek előfizetése lejárt, küldje be ismét a koronát a következő negyedre. Új előfizetőinknek, ez évi meglévő számokat ingyen küldjük meg. A »Vasárnap« előfizetési ára: év végéig 3 kor. félévre: 2 kor. negyedévre: 1 kor. Előfizetési pénzek Becsek D. Fia könyvnyomdájába küldendők Székelyudvarhely Árpád-utca 3. sz.

Az új énekes könyvből ez alkalommal két eredeti, új éneket mutatunk be. Egyik virágvasárnapi felálló ének; a másik nagypénteki leülő ének. Mindkettő sikerült alkotás, bizonyára tet-szeni fog olvasóinknak is.

Mikor lesz az 1904. évi sorozás. Miután a képviselőház elfogadta a folyó évi ujonczozási törvényjavaslatot, s a főrendiház is nemsokára elfogadja: mi sem áll utjában, hogy az 1904. évi sorozás megtartassék. A honvédelmi miniszter úgy tervezi, hogy a folyó évi fősorozás május 24-től jun. 28-ig tartassék meg.

Thaly Kálmán ünneplése. Thaly Kálmán az ország minden részéből egymás után kapja az üdvözléseket, hogy márcz. 10-én mondott beszédével megcsinálta a békét. Pozsony várossa legutóbb diszpolgárának is megválasztotta. Most pedig Berzeviczy Albert vallás- és közoktatási mi-

niszter kezdeményezésére egy szép emlék-éremet veretnek, melynek felirata ez lesz: »A harczok írójának — béke szerzőjének.« Az ősz kurucz valóban megérdemli e szép kitüntetést.

Nagy tüzek Hajduböszörményben. Hajduböszörményben a napokban három tüzeset fordult elő. Legnagyobb volt a tűz a Molnár János udvarán amelyet a gyufával játszó gyermekek okoztak. A veszedelem idején senki sem gondolt a gyermekekre s így, mikor a *Molnár* udvarán égő polyvás ólat vasvillákkal szétverték, egyik ember a vasvillájára szurva egy csomó égő zsarátnokkal együtt egy alaktalan tömeget dobott félre, amiből kiderült, hogy az Molnárnak 4 és fél éves fiacskájának hullája. Kétségtelen, hogy ez a gyermek gyújtotta meg a polyvás ólat és a helyett, hogy a nyitott ajtón kiszaladt volna, egy szegletbe bujt és ott szakadt rá az égő zsarátnok, mely teljesen összeégette. A hivatalos vizsgálat a gondatlan szülők ellen megindult.

A névnapi ünnep áldozata. Budapesten egyik női ipariskolai intézet növendékei készültek, hogy megköszöntsék tanítójukat Dr. Gööz József-neve napján. Valami élőképet akartak bemutatni. Egyik leányka borszesz lángon a haját sütötte és a láng belekapott divatos ruhája ujjába. Egy perczeztűzben állott egész teste. Egy más leányka menteni akarta s ő is meggyuladt. Mire segítség érkezett, egyik leányka, Wittek Irma egészen megégett és meghalt. A másik élet-halál közt lebeg.

Véres sorozás. Kisjenőn a hétfőn megkezdett sorozáskor több községnek a legénysége azon hitben, hogy a sorozás törvénytelen és a jegyző őket meg akarja csalni, rátámadtak a főszolgabíróhivatalra. Az odasiető csendőrség láttára mindjobban elvakultak; mind sűrűbben zudult a kőzapor a házra. Egy kődarab az egyik csendőr fejét találta, mire azok szuronyt szegezve előre rontottak, miközben a zendülők közül hármat súlyosan megsebesítettek, nyolczat pedig elfogtak. Kisjenőn ugylátszik nem olvasnak ujságot, mert akkor tudnák, hogy a sorozás törvényesen megkezdődött.

Nagyváradon a múlt héten országos vásár volt. Muszka megbizottak mintegy 800 drb lovat vásároltak össze rendkívül magas áron. Ugy hírlik, hogy a lovakat egyenesen viszik a koreai harczterre.

Különös törlesztés. A londoni City bírósága előtt a következő érdekes pör folyt le. Egy kereskedősegéd 1886-ban egy ügynöktől 20 font sterlinget (880 korona) vett kölcsön. A tartozásra eddig 2400 korona kamatot fizetett, most azonban a hitelező rajta még 3600 koronát követel. S a bíró ezt meg is ítélte, de úgy, hogy az adós a felperesnek havonként egy-egy fillért fizessen. Így aztán a részletfizetés épen 30 ezer esztendeig fog eltartani.

Siketnémák felvétele. A siketnémák hevesvármegyei intézetébe a jövő iskolai évre 15 siketnéma gyermek vétetik fel. A felvétel iránti kérvények junius hó végéig benyújtandók. Bővebb felvilágosítással az intézet igazgat. (Eger) szolgál.